

Kohtuasi C-503/23**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

7. august 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Piemonte (Piemonte maakonna halduskohus, Itaalia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

26. juuli 2023

Kaebaja:

Centro di Assistenza Doganale (Cad) Mellano Srl

Vastustajad:

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli – Agenzia delle Dogane – Direzione Interregionale per la Liguria [, il Piemonte e la Valle d’Aosta]

Ministero dell’Economia e delle Finanze

Põhikohtuasja ese

Tolliabikeskuste (edaspidi „tolliabikeskused“) tegevuse kord. Kaebus, mille tolliabikeskus esitas Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (Piemonte maakonna halduskohus, Itaalia) Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (tolli- ja monopoliamet, Itaalia) otsuse peale, millega jäeti rahuldamata selle tolliabikeskuse taotlus saada autoriseering teostada tollioperatsioone pädevast tolliasutusest erinevas kohas.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Määruse (EL) nr 952/2013 põhjenduse 21 ja artikli 18, direktiivi 2006/123/EÜ artiklite 10 ja 15 ning ELTL artiklite 56–62 tõlgendamine seoses tolliabikeskuste territoriaalse toimimise piirangutega.

Eelotsuse küsimused

1. Kas määruse (EL) 952/2013 artiklit 18 koostoimes põhjendusega 21 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisene õigusnorm (ministri dekreedid nr 549/1992 artikli 3 lõige 3) ja praktika, millega nähakse ette tolliabikeskuste toimimise piiramine piirkonna/piirkondadevahelise/provintsidevahelise büroo poolt „heakskiidetud kohaga“, kus on nende registrijärgne asukoht, välistades nende kogu riigi territooriumile ulatumise?
2. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/123/EÜ artikleid 10 ja 15 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisene õigusnorm (ministri dekreedid nr 549/1992 artikli 3 lõige 3) ja praktika, millega nähakse ette tolliabikeskuste toimimise piiramine piirkonna/piirkondadevahelise/provintsidevahelise büroo poolt „heakskiidetud kohaga“, kus on nende registrijärgne asukoht, välistades nende kogu riigi territooriumile ulatumise ja reserveerides samal ajal selle tegevuse kogu riigi territooriumil ainult tollimaakleritele?
3. Kas ELTL artikleid 56–62 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisene õigusnorm (ministri dekreedid nr 549/1992 artikli 3 lõige 3) ja praktika, millega nähakse ette tolliabikeskuste toimimise piiramine piirkonna/piirkondadevahelise/provintsidevahelise büroo poolt „heakskiidetud kohaga“, kus on nende registrijärgne asukoht, välistades nende kogu riigi territooriumile ulatumise ja reserveerides samal ajal selle tegevuse kogu riigi territooriumil ainult tollimaakleritele?

Viidatud liidu õigus

ELTL, eelkõige artiklid 56–62;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul, eelkõige artiklid 10 ja 15;

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik, eelkõige põhjendus 21 ja artiklid 18 ja 139;

Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega, eelkõige artikkel 115.

Viidatud Euroopa Liidu Kohtu praktika

Otsused kohtuasjades C-293/14, C-475/11, C-384/08, C-470/11, C-265/12, C-159/12 ning liidetud kohtuasjades C-570/07 ja C-571/07.

Viidatud riigisisene õigus

- Vabariigi Presidendi 23. jaanuari 1973. aasta dekreet nr 43 – tollisätete seadustiku heakskiitmine (Decreto del Presidente della Repubblica 23 gennaio 1973, n. 43 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative in materia doganale)

Dekreedi artikli 47 lõikes 3 on ette nähtud, et „tollimaakleriks nimetamine annab õiguse esitada tollideklaratsioone kogu riigi territooriumil“.

- Rahandusministri 11. detsembri 1992. aasta dekreet nr 549 – määrus tolliabikeskuste asutamise kohta (Decreto del Ministro delle finanze 11 dicembre 1992, n. 549 - Regolamento recante la costituzione dei centri di assistenza doganale)

Dekreedi artikli 1 lõikes 1 on ette nähtud, et „vähemalt kolm aastat kutseühingu registrisse kantud tollimaaklerid [...], kes tegelevad kutsetegevusega, olemata alluvusliku töösuhte kaudu seotud, võivad asutada kapitaliühingu, mida nimetatakse CAD-ks (tolliabikeskused), mille kapital on vähemalt sada miljonit liiri ning mille eesmärk on üksnes tolliabi osutamine [...]“.

Sama dekreeidi artikli 3 lõikes 3 on ette nähtud, et „artikli 1 lõikes 1 sätestatud autoriseeringu saanud ühinged tegelevad oma tegevusega selle tollipiirkonna territooriumil, kus on nende registrijärgne asukoht, ning nad võivad luua ühenduse sarnaste ühingutega, millel on registrijärgne asukoht ja autoriseering muudel, erinevate piirkondlike büroode territooriumitel, ja asutada 25. juuli 1985. aasta määruses EMÜ nr 2137/85 ette nähtud Euroopa majandushuvigruppe [...]“.

- 25. juuli 2000. aasta seadus nr 213 – normid tollimaaklerite tegevuse kohandamiseks rahvusvahelise kaubaveo ja -vahetuse muutunud nõuetega (Legge 25 luglio 2000, n. 213 - Norme di adeguamento dell'attività degli spedizionieri doganali alle mutate esigenze dei traffici e dell'interscambio internazionale delle merci)

Viidatud seaduse artikli 3 lõikes 5 on ette nähtud, et „tolliabikeskused võivad lihtsustatud menetlusi rakendades kauba tollile esitada lisaks Vabariigi Presidendi 23. jaanuari 1973. aasta dekreediga nr 43 heakskiidetud tollisätete seadustiku artiklis 17 sätestatud tollioperatsioonide tegemiseks ette nähtud ruumidele ja kohtadele ka nende isikute kohtades, ladudes või tolliladudes, kelle nimel nad üksikjuhul tegutsevad ja kelle juures kaup on ladustatud, juhul kui need kohad, laod või tollilaod asuvad selle tollipiirkonna territoriaalses pädevuses, kelle juures nad on tegutsema akrediteeritud“.

Asjaolude ja menetluse lühiülevaade

- 1 Kaebajast äriühing, mille registrijärgne asukoht on Cuneos, on tolliabikeskus, mis teostab tollioperatsioone oma klientide nimel. Viidatud registrijärgne asukoht

kuulub Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (tolli- ja monopoliamet, Itaalia), kes on põhikohtuasjas vastustajast amet, Direzione Territoriale II per la Liguria, il Piemonte e la Valle d'Aosta (Liguuria, Piemonte ja Valle d'Aosta II piirkondlik büroo) territoriaalsesse pädevusse.

- 2 Kaebaja sõlmis oma äriühingu tegevuse raames Saksa äriühinguga kokkuleppe Ühendkuningriigiga seotud tollioperatsioonide tegemiseks.
- 3 Selles osas esitas kaebaja vastustajast piirkondlikule büroole loataotluse tolliasutusest erineva koha heakskiitmiseks, et ta saaks teha tollioperatsioone Vicenza provintsis asuvas laos. Erinevalt kaebaja registrijärgsest asukohast ei kuulunud ladu viidatud piirkondliku büroo territoriaalsesse pädevusse.
- 4 Sama piirkondliku büroo otsusega jäeti kaebaja taotlus rahuldamata ministri dekreediga nr 549/1992 artikli 3 lõike 3 alusel, mille kohaselt tolliabikeskused saavad oma tegevusega tegeleda ainult selle tollipiirkonna territooriumil, kus on nende registrijärgne asukoht; käesoleval juhul on see tollipiirkond kõnealuse piirkondliku büroo tollipiirkond.
- 5 Kaebajast äriühing esitas viidatud taotluse rahuldamata jätmise otsuse peale kaebuse Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (Piemonte maakonna halduskohus, Itaalia), eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Kaebaja väidab oma kaebuse toetuseks eelkõige, et vaidlustatud otsus on vastuolus määruse (EL) nr 952/2013 põhjendusega 21 ja artikliga 18 ning direktiiviga 123/2006/EÜ.
- 7 Vaidlustatud otsuses täpsustab vastustaja, et riigisisised õigusnormid ei luba tollioperatsioonide tegemiseks heaks kiita pädevast piirkondlikust büroost väljaspool olevat erinevat tolliasutust. Otsusest tuleneb, et kuigi Vabariigi Presidendi dekreediga nr 43/1973 artikli 47 lõike 3 kohaselt on tollimaakleril õigus teha tollioperatsioone kogu riigi territooriumil, ei kohaldata seda sätet sellise tollimaakleri tegevusele, kes tegutseb tolliabikeskuse liikmena. Teisisõnu võib tollimaakler, kes ei tegutse tolliabikeskuse liikmena, teha tollioperatsioone kogu riigi territooriumil, kuid tollimaakler, kes tegutseb tolliabikeskuse liikmena, võib teha tollioperatsioone ainult piirkondliku büroo tollipiirkonnas, kus asub selle tolliabikeskuse registrijärgne asukoht. Selles osas tuleb meenutada, et ministri dekreediga nr 549/1992 kohaselt koosnevad tolliabikeskused tollimaakleritest.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühiülevaade

- 8 Esiteks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et liidu tollikord, konkreetselt määruse (EL) nr 952/2013 artikkel 18 ei luba mitte ühtegi tollivahendusteenuste territoriaalset piirangut. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates ei ole riigisisene

kord, eelkõige ministri dekreeedi nr 549/1992 artikli 3 lõige 3 ja seaduse nr 213/2000 artikli 3 lõige 5 seega liidu õigusega kooskõlas.

- 9 Teiseks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ministri dekreeedi nr 549/1992 artikli 3 lõige 3 keelab kaebajast äriühingul kui tolliabikeskusel tegutseda kohaliku üksuse ja lao kaudu, mis paiknevad väljaspool tolli- ja monopoli ameti selle piirkondliku büroo piirkonda, kus on tema registrijärgne asukoht, mistõttu viidatud säte kehtestab piirangud seoses võimalusega tegutseda esinduste, tütarettevõtjate või filiaalide kaudu; see näib olevat vastuolus direktiivi 2006/123 artikli 10 lõikega 4, mis lubab autoriseeringu saanud teenuseosutajale teenuste osutamise valdkonnale juurdepääsu või selles valdkonnas tegutsemise kogu riigi territooriumil, sealhulgas esinduste, tütarettevõtjate, filiaalide või kontorite loomise kaudu, välja arvatud juhul, kui iga individuaalse tegevuse jaoks autoriseeringu saamise nõue või autoriseeringu piiramine teatavale territooriumi osale on põhjendatud olulise avaliku huviga seotud põhjusel; käesoleval juhul ei leia eelotsusetaotluse esitanud kohus aga ühtegi sellist põhjendust.
- 10 Lisaks kehtestatakse eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates juhuks, kui tollioperatsioonidele määratavad kohad asuvad väljaspool selle piirkonna büroo tollipiirkonda, milles asub tolliabikeskuse registrijärgne asukoht, ministri dekreeedi nr 549/1992 artikli 3 lõikes 3 keeld omada sama riigi territooriumil mitut ettevõtet, kuigi ei ole täidetud direktiivi 2006/123 artikli 15 lõikes 3 sätestatud vajaduse ja proportsionaalsuse tingimus, ning see rikub järelikult viidatud sätet.
- 11 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et teenuse osutamisega tegelemise autoriseeringu territoriaalne piiramine kujutab endast direktiivi 2006/123/EÜ artiklite 10 ja 15 tähenduses teenuseosutajate asutamise vabaduse piiramist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et seda seisukohta ei sea kahtluse alla asjaolu, et ministri dekreeedi nr 549/1992 artikli 3 lõikes 3 on ette nähtud tolliabikeskuste võimalus tegutseda kogumina (ühenduste kaudu sarnaste äriühingutega, kellel on sama tegevusala, või Euroopa majandushuvigrupi asutamise kaudu), et võida osutada teenuseid väljaspool territooriumit, kus on nende registrijärgne asukoht. Nii ühendus sarnaste äriühingutega kui ka Euroopa majandushuvigrupi asutamine võivad kaasa tuua olulise majandus- ja juhtimiskoormuse, mis kahjustab üksnes tolliabikeskuseid, kuigi liidu tolliseadustikus on kehtestatud põhimõtte, mille kohaselt tollis esindamine on vaba ning seda teostatakse otsese ja kaudse esindamise kujul.
- 12 Kolmandaks kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas ministri dekreeedi nr 549/1992 artikli 3 lõige 3 on kooskõlas ELTL artiklitega 56–62, kuna tolliabikeskuste territoriaalse toimimise piiramine kujutab endast teenuste osutamise vabaduse piiramist, sest see asetab tolliabikeskused teiste ettevõtjatega võrreldes objektiivselt ebasoodsasse olukorda.
- 13 Vastupidi sellele, mida väidab vastustaja, ei leia eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tolliabikeskuse poolt oma tegevusega väljaspool eespool viidatud

territoriaalseid piire tegelemine võiks kahjustada sellele tegevusele ette nähtud tehnilisi ja kutsealaseid nõudeid ning järelkult teenuse järjepidevust.

- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, et kehtivad riigisisemed õigusnormid võivad kaasa tuua Euroopa turu sisese moonutuse seoses kauba ja inimeste vaba liikumisega, kuna viidatud õigusnormid piiravad teenuste liikumise vabadust liikmesriikides ja liikmesriikide vahel, nii direktiivi 2006/123 kui ka ELTL artiklite 56–62 tähenduses.
- 15 Seoses eelotsuse küsimuste esitamise lubatavuse ja eelkõige piiriülese huvi olemasoluga rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks võimalikku mõju, mida kõnealune riigisisene kord võib avaldada teistes liikmesriikides asutatud isikutele, kui need isikud soovivad kasutada teenuste liikumise vabadust, ja teiseks meenutab, et kaebaja tegevus hõlmab konkreetsel juhul kahte liikmesriiki (teenuseosutaja riiki Itaaliat ja Saksamaad, mis on teenuse sihtliikmesriik).
- 16 Viimasena palub eelotsusetaotluse esitanud kohus kohaldada kiirendatud menetlust Euroopa Kohtu kodukorra artikli 105 lõike 1 tähenduses, tuginedes vaidlusaluste küsimuste, mis on oma laadilt põhimõtted, olulisusele ning asjaolule, et põhikohtuasja lahendamine sõltub ainult Euroopa Kohtu otsusest.